

گروه فرقان از شریعتی عبور کرد/ شریعتی با وجود انتقاد شهید مطهری سخنی علیه مطهری نگفت

۳۰ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۲۳:۳۹

یک تاریخ‌پژوه و روزنامه‌نگار گفت: گروه فرقان از دکتر شریعتی عبور کرده بود. اعضای فرقان، با وجود تظاهر به علاقه‌مندی به اندیشه‌های شریعتی خود را متکامل‌تر از شریعتی می‌دانستند که این از چشم‌ها دور ماند.

محمد رضا کائینی تاریخ‌پژوه و روزنامه‌نگار در گفت‌وگو با فارس با واکاوی نقش علی شریعتی در انقلاب اسلامی اظهار داشت: تحلیل تاریخ انقلاب بدون داوری در مورد عقاید و کارکرد شریعتی ناتمام خواهد بود.

وی افزود: امروز با توجه به اینکه پیش از ۳۰ سال از درگذشت دکتر علی شریعتی می‌گذرد این امکان به مورخ و تاریخ‌پژوه می‌دهد تا به نقد شریعتی فارغ از جانبداری متعصبانه و مخالفت متعصبانه بپردازد و این فرصت را باید مغتنم شمرد تا به تحلیل درست برسیم.

این روزنامه‌نگار ادامه داد: اگر بخواهیم درباره کارکرد و تاثیرهای علی شریعتی در جامعه انقلابی امروز سخن بگوییم می‌توان گفت همه همت شریعتی آن بود که قواعد و اصول حاکم بر جامعه‌شناسی را با معارف اسلامی تطبیق دهد.

وی گفت: علی شریعتی با طبع متعالی و روحیه حساس خود توانست اتفاق‌های آینده را حس کند و به این نیازها هوشمندانه جواب دهد این جوانان در پی این بودند که آشنایی بهتر و متفاوت‌تری از اصول و مبانی اسلامی داشته باشند.

کائینی با بیان اینکه از طرف دیگر مشکل شریعتی از همین نقطه آغاز شد، گفت: رمزگشایی یا شفاف کردن تمام بحث‌های اصولی و معارف شیعی با اصول و مبانی جامعه‌شناختی کافی نیست و به طور مطلق جواب نمی‌داد و متأسفانه شریعتی‌آشنایی عمیق و بایسته‌ای از معارف اسلامی نداشت.

وی گفت: تحلیل فوق ما را نباید به این اشتباه بیان‌دازد که شریعتی کاملاً از معارف اسلامی بیگانه بود، به هر حال او در خانواده روحانی رشد یافته بود. و از پدر بسیار آموخته بود اما آنچه لازمه اجتهاد قوی و کارآمد بود برخوردار نبود.

نویسنده کتاب «دوبرادر» ادامه داد: نگاه جامعه‌شناختی به دین دکتر علی شریعتی و از سوی دیگر عدم شناخت کافی و اجتهادگونه از دین موجب برخی اعتراضات و بگو مگوها شد. فارغ از اینکه برخی اعتراضات عوامانه نسبت به شریعتی نیز وجود داشت.

✽ علامه طباطبایی و آیت‌الله لنکرانی از منتقدان شریعتی بود

وی گفت: چهره‌هایی مانند آیت‌الله شیخ حسین لنکرانی و آیت‌الله شیخ قاسم اسلامی انتقاد تندی به شریعتی داشتند همچنین علامه طباطبایی و شهید مطهری انتقاد تندی به او داشتند.

این تاریخ‌پژوه ادامه داد: کتابی بعد از انقلاب به نام «شریعتی متفکری در حال شدن» منتشر شده است بسیاری از علاقمندان گمان می‌کنند از موضع همدلانه با شریعتی نوشته شده است افرادی مانند شهید بهشتی که از دکتر دفاع می‌کرد نقدهای جدی هم به او داشتند.

وی افزود: در آن کتاب بهشتی بر این باور است شریعتی اسباب رأی است. اسباب رأی به معنای کسانی هستند که با پیش‌فرض،

معارف اسلامی را فهم می‌کنند و بر مبنای آنچه که در ذهن دارند تعریف و بازتعریف کنند.

این تاریخ پژوه ادامه داد: با وجود تمام انتقاداتی که به رفتار شریعتی وارد بود، از هنرهای شریعتی این است که در میان نوگرایان و روشنفکران دینی نقطه آغازی بود که نیروهای مذهبی را از محافظه‌کاری خارج کرد و به دستاوردها و مکاتب فکری غرب حمله می‌کرد.

*شریعتی به شهید مطهری احترام بسیاری زیادی قائل بود

وی گفت: شریعتی بارها اذعان کرده بود اگر از لحاظ افکار و گرایش‌ها دچار اشتباه شده باشم عالمان دینی حق اصلاح دارند. شریعتی نسبت به شهید مطهری احترام بسیاری زیادی قائل بود.

این محقق با بیان اینکه حتی زمانی که انتقادات شهید مطهری از شریعتی بالا گرفت. سخنی علیه مطهری از دکتر شریعتی شنیده نشده است، افزود: حتی زمانی که مطهری حسینیه ارشاد را ترک کردند رابطه این دو محفوظ بود و براساس نقل نزدیکان شهید مطهری، شریعتی قبل از سفر آخر به منزل مطهری آمد و بعد از گفت و گوی دوستانه و صمیمانه از ایشان خداحافظی کرد. قطعاً اگر حیات این دو ادامه پیدا می‌کرد دوستی آنها نیز تداوم می‌داشت.

* فرقان از اندیشه شریعتی استفاده ابزاری کردند

کائینی گفت: موسس گروهک فرقان «اکبر گودرزی» بود که در عرصه طلبگی مدارج بالایی را طی نکرده بود و نگاه و گرایش‌ها همچین خلق و رفتار نامتعارف موجب شد از چند حوزه علمیه اخراج شود.

کائینی ادامه داد: گودرزی پس از اخراج از حوزه علمیه بدون آنکه علم دینی کسب کرده باشد به نوشتن تفسیر قرآن پرداخت و قرآن را با نگاه مارکسیستی تفسیر می کرد.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا گروه فرقان متأثر از آموزه های شریعتی دست به ترور شهید مطهری زدند، گفت: بسیاری بر این باورند که گروه فرقان از نام شریعتی استفاده ابزاری کرده و طبعاً با احترامی که دکتر شریعتی به مطهری قائل بود چنین امری بعید است که وی ترور نسبت به استادان و دوستان خود را تجویز کند.

این مورخ ادامه داد: گروه فرقان از دکتر شریعتی عبور کرده بودند باوجود تظاهر به علاقه مندی به اندیشه های شریعتی خود را متکامل تر از شریعتی می دانستند که این از چشم ها دور ماند.

وی در پایان خاطرنشان کرد: لزوماً اندیشه های شریعتی علت ترور شهید مطهری به دست گروه فرقان نبود اما این احتمال وجود دارد که از بخشی از افکار شریعتی در نقد روحانیت استفاده ابزاری کردند.

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۲۵۴۴/گروه-فرقان-شریعتی-عبور-وجود-انتقاد-شهید-مطهری-سخنی-علیه-نگفت>